

Autor: Ivan Eland

Jedním z důvodů, proč se protipovstaleckému úsilí v Afghánistánu nedaří je, že nerozumíme kultuře této okupované země. Kulturní ignorace posledních osmi let amerického válečného úsilí vyplula na povrch během nedávných voleb.

Americká zahraničně-politická elita zbledla, když viděla jak masivní falšování a podvody provázely cestu prezidenta Hamída Karzáiho ke znovuzvolení. To samozřejmě přilákalo pozornost amerických médií na zkorumpovanou afghánskou vládu a přineslo velké otázky ohledně toho, jak takováto úplatná vláda může na svou stranu získat srdce a podporu většiny Afghánců. Samozřejmě, odpovědí bylo že nemůže – americké válečné úsilí stále více se oddávající mizíc naději, může akorát tak totálně ztroskotat. Pokud toto úsilí selže, nebude to kvůli volbám, ani kvůli zkorumpované vládě, ale proto, že Američané a Afghánci žijí vzájemně ve zcela rozdílných světech.

Dvě věci, které dostaly do vínku Afghánci za posledních 200 let vývoje, jsou války přivlečené zahraničními okupanty a zkorumpovanost tamějších vládců. Poslední volby, které byly fiaskem, nepochybně nevzaly iluze toliko západním okupantům, jako Afgháncům. To je díky afghánské kultuře, kde volby a vláda zvolené většiny prostě nemohou mít legitimitu. Lidé v Afghánistánu běžně řeší svoje problémy skrze kmenové vůdce, kteří se scházejí na shromážděních zvaných *loya jirga* (velký sněm). A raději než by volili, kmenoví vůdci se vždycky nějak dohodnou.

Nadto si musíme uvědomit, že to, co se na Západě vnímá jako korupce, je v Afghánistánu v podstatě legrace. Západní vládcí se přetvařují a bojují pro zisk, území, vliv, nebo za zájmy svých zemí ve jménu vysokých principů (udržení míru, budování národa, šíření demokracie) a lidé vlastně jejich nesmyslům věří. V Afghánistánu se bojovníci, kteří mění strany pro peníze, mohou zdát Západu jako zkorumpovaní, ale oni mají mezi sebou často větší smysl pro čest, než lidé na Západě.

Na základě takových nepřekonatelných kulturních rozdílů mohou Spojené státy vidět, že zahraniční okupant nemůže nikdy získat srdce a mysli většiny Afghánců. Ty afghánské frakce, které jsou k Americe loajální budou loajální pouze potud, dokud nepřestanou dostávat peníze. Obamova administrativa musí pochopit, že nemůže přinést Afghánistánu dlouhodobou stabilitu, což je zřejmé od té doby, co tam ztroskotali Rusové, Sověti i Britové. Afghánci to nějak zvládnou sami.

Amerika by mohla využít výhody pochopení afghánské kultury k nastolení krátkodobé stability proto, aby brzy chytře a hlavně rychle zmizela. Ve dvacátém století bylo jen několik málo úspěšných protipovstaleckých kampaní vedených vnější silou – povedlo se to Američanům na Filipínách, Britům v Malajsku v roce 1950 a opět Američanům, tentokrát v Iráku. Jedna věc byla těmto tažením společná – rebely se podařilo rozdělit.

Současná americká administrativa využívá Iráku jako vzoru pro úspěch v Afghánistánu bez

toho, aby se zaměřila na to, jak vlastně. USA tohoto úspěchu docílily (v Iráku totiž Amerika ještě neřekla poslední slovo, i když stále hrozí nebezpečí, že se chytne do pastí etnické a sektářské občanské válce). Úspěch protipovstaleckého úsilí sil v Iráku nestál výhradně navýšení sil v roce 2005, skutečným důvodem, proč došlo k poklesu násilností je to, že se Sunnitě postavili proti nevybíravému násilí Al-Káidy a tak si Spojené státy jednoduše koupily sunnitské bojovníky na svou stranu.

Ačkoli bylo v Afghánistánu kmenové uspořádání oslabeno roky se vlekoucí válce a násilností, Amerika stále může některé Táliby dostat za peníze na svou stranu.. V rozporu se zdravým rozumem totiž mnoho Tálibů raději bojuje pro peníze, než z nějaké ideové horlivosti.

Když si čteme mezi řádky nedávného Obamova projevu, vypadá to, že se zaměřuje na udržení nějaké minimální úrovně afghánské stability ve snaze později politicky snáze zdůvodnit stažení. Podplácení a rozdělování Tálibů je jistě cesta, jak tomu dopomoci. Obama nyní potřebuje velmi rychle získat výhodu tím, že když se mu povede snížit násilí, zatímco nově nasazené síly mu poskytnou krytí pro postupné stažení. Také bychom se měli co nejrychleji stáhnout z Iráku ve snaze zamezit tomu, nezaplést se tam do něčeho, jako je občanská válka. Suma sumárum, Obama musí být více upřímný ohledně toho, jak moc jsme do toho bahna zabředli. To, co potřebujeme, je vysázet na dřevo pár zlatých a rychle prásknout dveřmi.

*Z anglického originálu **More 'Corruption' Is Needed in Afghanistan.***